

5.5.2. Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Občanská výchova je vyučován jako samostatný předmět v 6.–9. ročníku 1 hodinu týdně. V tomto předmětu je realizován vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Výchova k občanství.

Předmět vede žáky k tomu, aby se na základě všech získaných poznatků a dovedností orientovali v současném světě, aby se aktivně zapojili do života demokratické společnosti. Seznamuje žáky s vývojem společnosti na základě poznání dějinných, sociálních a kulturních aspektů. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, věnuje se prevenci rasistických, xenofobních a extremistických projevů. Vychovává k toleranci a respektování lidských práv, k úctě ke všem hodnotám ve společnosti.

Učivo je zpracováno do tematických celků a navazuje na poznatky žáků, se kterými přicházejí z prvního stupně. Využívají se poznatky z denního života, učivo se opírá o zkušenosti žáků z kultury, města, regionu, mezilidských vztahů, ve škole, v rodině, na veřejnosti, k vnímání a posuzování sebe sama i druhých lidí, upevňuje systém osobních hodnot, posiluje vůli a osobní kázeň jednotlivce, hodnotí projevy chování, usiluje o osobní rozvoj žáků. Žáci se seznamují s různými formami vlastnictví, s funkcí peněz, s principy tržního hospodářství, s lidskými právy, právním řádem České republiky, druhy a postihy protiprávního jednání, podstatou EU, klady a zápory globalizace, významnými globálními problémy.

V rámci výuky navštěvují tematicky laděné vzdělávací a kulturní akce (přednášky, besedy, představení, výstavy a exkurze), které napomáhají hlubšímu chápání souvislostí a umožňují lepší orientaci v problematice dnešního světa.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- využívá vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- vyhledává a třídí informace
- využívá získané poznatky v praktickém životě
- čte texty s porozuměním

Kompetence k řešení problémů

- posuzuje problémové situace ve škole i ve veřejném životě
- diskutuje a obhajuje svá rozhodnutí a postoje
- hledá příčiny, uvádí věci do souvislostí

Kompetence komunikativní

- vyjadřuje se jasně, stručně a logicky
- zdůvodní vlastní tvrzení
- vhodně využívá komunikativní a informační prostředky

Kompetence sociální a personální

- upevňuje mezilidské vztahy ve třídě
- respektuje druhé

Kompetence občanské

- aktivně se účastní kulturního a společenského života
- ovládá výklad základních práv a povinností

- poskytnete pomoc v krizových situacích

Kompetence pracovní

- plánuje svou práci
- dokáže provést objektivní sebehodnocení
- adaptuje se na nové pracovní podmínky
- dodržuje pracovní povinnosti, návyky, stanovené termíny
- posiluje vlastní zodpovědnost za odvedenou práci

Vzdělávací obsah

ROČNÍK	VÝSTUPY - ŽÁK	UČIVO, POJEM	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
6.	<ul style="list-style-type: none"> - chápe význam a důležitost výchovy a vzdělávání - podílí se na skupinové práci, zvládá spolupráci se všemi spolužáky - chápe posloupnost jednotek společnosti a jejich funkci (rodina, obec, region, republika) - zná místo, kde žije, jeho památky, historii - popíše státní zřízení v ČR, jeho hlavní znaky, druhy moci, státní symboly, hlavní město - popíše, ve kterých situacích je třeba bránit stát - vyjmenuje nejvýznamnější prezidenty naší historie, významné osobnosti a jejich roli v dějinách ČR a orientuje se v historii a ve významných místech našeho hlavního města - chápe důležitost dodržování lidských práv, způsoby chování v krizových situacích, zásady osobní bezpečnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Škola – základ života, život ve škole, pravidla a školní řád - Domov - Obec, obecní zřízení - Má vlast - Život v regionech - Státní symboly - Česká republika – demokratický právní stát - Historie naší země – významné osobnosti, naši prezidenti, Praha - Volba povolání 	<ul style="list-style-type: none"> - OSV - rozvoj schopností poznávání, poznávání lidí, lidské vztahy, kooperace a kompetice, sebezpoznávání a sebepojetí - Zeměpis, Přírodopis - Čj, Dějepis, Pč - VDO - občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát - Rv - EV
7.	<ul style="list-style-type: none"> - popíše různé druhy komunikace (slovní a mimoslovní gestikulace, mimika; způsoby komunikace osob se zdravotním postižením) - rozliší druhy kultury hmotné a duchovní - vysvětlí náplň jednotlivých druhů umění - vymezi základní rozdíly mezi monoteistickými (judaismus, křesťanství a islám) a polyteistickými (hinduismus, buddhismus) náboženstvími, chápe kulturní rozdíly z nich vyplývající - aplikuje základní společenská pravidla - vysvětlí a na příkladech doloží význam vzájemné pomoci druhým lidem v nouzi - vyjmenuje důležité přírodní a kulturní památky ve svém regionu - chápe souvislost lidských aktivit a zhoršujícího se životního prostředí - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví - rozlišuje duševní vlastnictví - vysvětlí, jak má chránit majetek - popíše princip demokracie, její praktické využití a dopady v našem životě - uvede, jak se občan ČR může zapojit do veřejného života - vysvětlí a na příkladech doloží, jak pomoci lidem v situacích ohrožení a obrany státu - vyjmenuje nejvýznamnější světová společenství a uskupení, do kterých je ČR zapojena 	<ul style="list-style-type: none"> - Komunikace - Kultura - Umění - Víra a náboženství - Kultura chování a odívání - Přírodní a kulturní bohatství ČR a jeho ochrana - Úvod do ekologie - Majetek, potřeby, vlastnictví - Řízení společnosti - Stát - Demokracie - Volby - Občan ve veřejném životě - Svět kolem nás - Spolupráce v EU - Národnosti menšiny a jejich problematika - Nadnárodní společenství (Rada Evropy, NATO, OSN, aj. - Lidská práva – jejich 	<ul style="list-style-type: none"> - VDO - občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování - Čj - Dějepis, Zeměpis - EGS - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané - MV - kulturní diferenciacie, etnický původ - EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí - OSV – Komunikace - Rv, Pč

	<ul style="list-style-type: none"> - chápe význam rasových, národnostních a kulturních odlišností - rozpozná projevy intolerance k menšinám u sebe i v okolí - objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru - ovládá základní zásady první pomoci, ošetření závažnějších poranění - zvládá bezpečné chování v situacích hromadného ohrožení - orientuje se v kompetencích složek integrovaného záchranného systému - vyjmenuje základní dokumenty z oblasti lidských práv - vysvětlí pojmy svoboda a autorita, morálka a mravnost - uvědomuje si význam Všeobecná deklarace lidských práv 	<p>dějiny, základní dokumenty, pojmy svoboda a autorita, pojmy morálka a mravnost, Všeobecná deklarace lidských práv</p> <ul style="list-style-type: none"> - Volba povolání 	
8.	<ul style="list-style-type: none"> - posuzuje vztah mezi sebou a společností úměrně svému věku - posoudí své výsledky ve většině oblastí života a na jejich základě odhaduje možnosti svého budoucího profesního směřování - rozpozná vlastní silné a slabé stránky - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů - objasní význam vůle při překonávání překážek - rozpozná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí - chápe kognitivní procesy mozku - chápe vliv citů a emocí na jednání člověka - vysvětlí přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi - rozpozná netolerantní chování lidí - uplatňuje vhodné chování a komunikaci při řešení konfliktních situací mezi vrstevníky i dospělými - projevuje v kolektivu a ve společnosti zdravotně vhodné a kultivované chování - předvídá a rozpozná možná nebezpečí v konfliktních a krizových situacích - přebírá odpovědnost za společnou činnost a práci ve skupině - pojmenuje základní lidská práva - přiměřeně uplatňuje svá práva - chápe, co je to Ústava, jaká je její pozice v právním řádu ČR - rozumí a na příkladech uvede povinnosti občana při obraně státu - vyjmenuje tři druhy moci, jejich představitele a význam pro řízení státu - chápe význam politického boje a voleb - vyjmenuje nejvýznamnější politické strany ČR - vyjmenuje základní dokumenty evropského práva a jejich vztah k právu českému - kriticky vnímá mediální sdělení 	<ul style="list-style-type: none"> - Osobnost - kam jsem v životě došel, kde jsem právě teď, kam směřuji, jak na sebe nahlížím, co o osobě vím, jak vidím své možnosti - Psychické procesy a stavy, jakým způsobem poznávám a vnímám, jak myslím, jak si pamatuji, jak se soustředím, jak se učím, city a emoce - Člověk v sociálních vztazích - sebezprosažení se, náročné životní situace, umění zdravého života - Právní minimum - právo jako minimum morálky, právní systém, Ústava, tři druhy moci, politika, úvod do evropského práva - Volba povolání 	<ul style="list-style-type: none"> - OSV - rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika - VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování - Dějepis - MV - Multikulturalita - EGS - Jsme Evropané - Český jazyk - Rv, Pč
9.	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí samostatné formování českého státu pomocí základních historických milníků - uvede možnosti sdružování občanů formou spolků, společností, svazů, hnutí, klubů, odborových organizací a jiných občanských sdružení, v politických stranách, komorách a církvích - chápe význam obce jako základní územně-samosprávné jednotky v České republice, dokáže 	<ul style="list-style-type: none"> - Česká státnost - formování státnosti v průběhu ději - Občanská společnost - sdružování občanů, obec, stát, Listina základních práv a svobod, pojem 	<ul style="list-style-type: none"> - VDO - občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě - Zeměpis, Dějepis, český jazyk - EGS - Evropa a svět

<p>vyjmenovat její orgány (obecní zastupitelstvo a rada obce, obecní úřad a starosta) a jejich funkci</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady vzájemné komunikace mezi občany a úřady města - objasní hlavní úkoly složek státní moci, jejich orgánů a institucí - vysvětlí funkci a význam právního řádu v každodenním životě lidí, jistotu právní ochrany - uvede příklady trestní postizitelnosti v případech protiprávního jednání - diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání - definuje základní lidská práva - posoudí význam ochrany lidských práv a svobod - přiměřeně uplatňuje svá práva a oprávněné zájmy druhých lidí - dodržuje právní řád a respektuje normy, které se ho týkají (předpisy silničního provozu, školní řád apod.) - objasní principy tržního hospodářství a podstatu fungování trhu – nabídka, poptávka, zisk, cenová politika - vysvětlí funkci peněz a uvede příklady různých forem placení - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti - uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje - objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti - na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení - vyjmenuje základní formy podnikání - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu - objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny - popíše vliv inflace na hodnotu peněz - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje - uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané - orientuje se v základních vztazích vyplývajících z pracovního poměru - vyhledá v zákoníku práce předpisy týkající se pracovního poměru - konkretizuje možnosti, jak získat informace o volbě povolání - zajímá se o problémy nezaměstnanosti a způsoby jejich řešení - objasní, jakou funkci má Úřad práce, a ví, kde se jeho spádový úřad nachází - vyjmenuje možnosti řešení sociální krize rodiny i jednotlivce, ví, kam se v případě problémů obrátit pro pomoc - posoudí vliv médií na utváření postojů lidí - posoudí objektivnost informací získaných z různých druhů médií 	<p>občanství, lidská práva a povinnosti, samospráva, protispolečenské jevy, právní ochrana</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trh – tržní hospodářství, druhy statků, podnikání, výroba, národní hospodářství - Pracovní právo - bezpečnost práce, mzda, pracovní podmínky, činnost úřadu práce - Sociální politika státu - systém sociální péče státu, systém sociálních příspěvků, sociální vztahy, sociální vrstvy - Problematika médií 	<p>nás zajímá, objevujeme Evropu a svět</p> <ul style="list-style-type: none"> - MV - Princip sociálního smíru a solidarity - Pč, Tv MDV - fungování a vliv médií ve společnosti, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
---	--	--